

PUNCTUM II. *De impedimento voti et Ordinis.*

609. — I. Votum dirimens matrimonium est solum votum solemne castitatis (8), per professionem in religione approbata emissum. Votum enim simplex castitatis, etiam perfectae et perpetuae, matrimonium non dirimit (9), sed tantum impedit, iuxta superius dicta n. 591.

II. Ordo autem matrimonium dirimens, est Ordo sacer, nempe Presbyteratus, Diaconatus et Subdiaconatus.

De utroque hoc impedimento loquitur *Concil. Later. I. et II.*, atque *Trid. sess. 24. Can. 9.* inquit: *Si quis dixerit, Clericos in sacris Ordinibus constitutos, vel Regulares castitatem solemniter professos, posse matrimonium contrahere, contractumque esse validum, non obstante lege ecclesiastica vel voto, anathema sit* (10).

610. **Quaesita.** — **QUAER.** 1° *Quonam iure praedicta impedimenta matrimonium dirimant?*

Resp. 1° Impedimentum *Ordinis* iuxta sententiam communem dirimit tantum Iure ecclesiastico (11). Ratio est, quia ex una parte Ordo *per se* non repugnat cum statu coniugali; nec adest ex altera parte prohibitio ulla divina, quae in Scripturis aut in traditione inveniatur. — S. Lig. n. 1059.

Resp. 2° Cum solemnitas voti sit Iuris ecclesiastici, eo ipso Papa di-

(8) Dicitur votum *castitatis*, non vero votum *religiosum*, quia ideo et eatenus professio religiosa matrimonium dirimit, quatenus solemne votum castitatis includit. Non dirimunt ergo matrimonium vota, utut solemnia, quorundam Ordinum Equestrium, quae profiteantur tantummodo *castitatem coniugalem*. Vid. Schmalzgr. (lib. 4. tit. 6. n. 45.).

(9) Ex speciali privilegio Gregorii XIII. sunt excipienda vota simplicia, quae post biennium tirocinii emittuntur in Societate Iesu, uti alias (sup. not. ad n. 371.) diximus.

(10) *In Clement. Unic. De Consanguin. et Affinit.* contra eos, qui scienter contrahere non vereantur matrimonium cum Moniali, tum contra Moniales, Religiosos, et Clericos in sacris constitutos matrimonium contrahentes, excommunicatio fertur latae sententiae. Haec porro

excommunicatio absolute non erat reservata, licet non possent rei absolvi ante separationem; sed post separationem a quolibet confessario absolvi poterant, nisi forte excommunicati denunciati essent; tunc enim solus Episcopus absolvere eos poterat. Sed novo iure haec excommunicatio prorsus Episcopis sive Ordinariis reservatur. Nam in *Constit. Apostolicae Sedis* a SS. D. N. P. Pio IX ann. 1869. edita, inter excommunicationes latae sententiae Episcopis sive Ordinariis reservatas haec primo loco legitur: *Contra Clericos in sacris constitutos vel Regulares et Moniales post votum solemne castitatis matrimonium contrahere praesumentes, nec non omnes cum aliqua ex praedictis personis matrimonium contrahere praesumentes.*

(11) Vid. Vol. 4 num. 991. not. 3.

spensare potest, dummodo adsit causa sufficiens, idest rei gravitati proportionata (12).

QUAER. 2° *Quaenam conditiones requirantur, ut votum solemne et Ordo matrimonium dirimant?*

Resp. 1° *Quoad votum*, debet esse emissum 1° voluntarie et deliberate; 2° cum vera intentione se obligandi; secus enim votum validum non foret.

Resp. 2° *Quoad Ordinem*, requiritur 1° ut sit susceptus valide; 2° ut sit susceptus voluntarie. — *Ita omnes.*

PUNCTUM III. — *De impedimento cognationis.*

Cognatio triplicis generis distinguitur, scilicet 1° *naturalis*; 2° *spiritualis*; 3° *legalis*. De singulis seorsim.

SECTIO I. — *De cognatione naturali.*

611. — Cognatio *naturalis*, seu consanguinitas, est vinculum personarum ab eodem stipite proximo per carnalem generationem descendendum, quod scilicet exurgit ex unitate et participatione eiusdem sanguinis.

In consanguinitate tria sunt distinguenda, scilicet 1° *stipes* seu persona, ex qua aliae ducunt originem; 2° *gradus*, seu mensura distantiae unius personae ab altera; 3° *linea*, seu series personarum ab eodem stipite descendendum.

Linea duplex est: alia *recta*, et alia *collateralis* seu *transversalis*. Prior est series personarum, quarum aliae ab aliis descendunt, vel *immediate*, ut filii a parentibus, vel *mediate*, ut nepotes ab avibus, vel a proavis, etc. Posterior vero est series personarum, quae licet stipitem communem habeant, aliae tamen ab aliis non descendunt, ut sunt fratres, consobrini, etc.

Linea collateralis est *aequalis* vel *inaequalis*, prout consanguinei aequaliter a communi stipite distant.

612. **Statuenda.** — I. Consanguinitas in *linea recta* saltem de iure positivo matrimonium dirimit *indefinite* in quocumque gradu. Patet ex Iure can. in *Resp. Nicolai I. ad Bulgaros*, c. 37.

II. Consanguinitas in *linea collateralis* matrimonium dirimit usque ad *quartum gradum inclusive*, et non ultra. Constat ex *Conc. Later. IV.* et pluribus locis Iuris canonici.

(12) Posse Pontificem ab hoc impedimento dispensare, sententia est receptissima Thh. et Canonist., quos longa serie allegat Sanchez (*De Matrim.* lib. 8.

disp. 8. n. 7.): et quidem concessae huius dispensationis exempla passim suppetunt, ut videre est apud Schmalzgrueber (lib. 3. tit. 35. n. 48.).

BIBLIOTECA CENTRAL
U. A. M. L.

III. Consanguinitas matrimonium dirimit etiam inter eos, qui tantum vel ex eodem patre, vel ex eadem matre nati sunt; item inter consanguineos ex illegitimis natalibus genitos. Ratio est, quia diversitas patris aut matris, vel illegimitas, non impedit, quin carnalis consanguinitas inter eos existat.

Regula ad gradus consanguinitatis computandos.

613. — I^a Regula. In linea recta tot numerantur gradus quot personae, stipite dempto, seu tot sunt gradus, quot sunt generationes. Hinc inter patrem et filium unicus est gradus, quia unica est generatio, seu unica filii persona, secluso patre utpote stipite. Inter nepotem et avum duo gradus numerantur, quia duae sunt generationes, licet tres interviant personae, nempe avus, pater, et eius filius, seu nepos respectu avi. Ponas pariter proavum vel abavum, et tres vel quatuor gradus habebis.

II^a Regula. In linea collateralis AEQUALI tot sunt gradus quot sunt personae in una parte, stipite dempto. Hinc frater et soror sunt in primo gradu: quia si stipes communis seu pater seponatur, remanet unica persona ex utraque parte; et cum singuli distent uno gradu a stipite, etiam unico gradu inter se distant. Pariter patruelles, seu duorum fratrum filii, distant singuli duobus gradibus a stipite communi, seu ab avo, et proinde consanguinei sunt inter se in secundo gradu. Sic etiam de aliis dicendum est.

III^a Regula. In linea collateralis INAEQUALI tot sunt gradus quot personae in parte remotiori, semper stipite dempto. Hinc si unus distet a communi stipite duobus gradibus, et eius consanguineus tribus, erunt inter se consanguinei in tertio gradu, iuxta effectum: *Gradus remotior trahit ad se propinquiorem*. Igitur Berta consanguinea erit in secundo gradu cum patruo, seu fratre patris sui, quia distat duobus gradibus ab stipite communi, nempe ab avo suo, licet patruus ipse unico gradu ab eodem stipite separetur, cum sit stipitis filius, seu frater patris Bertae. Sic etiam de aliis quibuscumque statuendum.

Ad gradus iuxta *ius civile* computandos, desumitur numerus, seu summa omnium personarum in qualibet linea, stipite dempto. Proinde in *linea recta*, eodem modo computantur ac gradus canonici: in *linea collateralis aequali*, gradus canonici duplicantur; in *linea collateralis inaequali*, duplicatur linea minor et additur excessus maioris.

614. Quaesita. — QUAER. 1° Quo iure consanguinitas in praedictis gradibus matrimonium dirimat?

Resp. 1° Certum est consanguinitatem in *linea recta*, iure naturae matrimonium dirimere in primo gradu, et *probabilius* iuxta quorundam

Theologorum sententiam (13) *indefinite* etiam in caeteris gradibus. Caeterum casus, uti patet, a praxi longissime distat.

Resp. 2° Quoad *lineam collateralem*, in primo gradu *probabilius* (14) dirimit iure naturali, aut saltem divino positivo, cum Ecclesia nunquam dispenset, ut fratres et sorores coniungi valeant, atque infideles ipsi huiusmodi nuptias detestentur; in aliis gradibus iuxta omnes dirimit iure ecclesiastico (15), ut deducitur ex praxi Ecclesiae, quae ab iis dispensat.

QUAER. 2° Quomodo inveniri facile possint gradus consanguinitatis?

Resp. 1° Si cognitus sit stipes communis, scribas illius nomen in charta, et infra generationes et nomina personarum hinc et inde descendentium referas, usquedum pervenias ad eas personas, quae connubio iungendae sunt; facile inde gradus computabis.

(13) Aliter tamen alii sentiunt; et omnis nunc variis opinionibus (apud Schmalz. lib. 4. tit. 14. n. 30.), quae ad plures paucioresve gradus vim huius impedimenti extendunt, sunt qui cum S. Thoma opinentur, primum dumtaxat gradum iure naturae invalidas nuptias efficere; quam opinionem etiam S. Alphonsus (lib. 6. n. 470.) probabilem habet aequae ac illam, quam A. refert, eamque caeteris praeferebam censent cum Schmalzgr. (ibid. n. 31.) plures alii. Sed, ut bene A. advertit, ad praxim nihil haec conferunt.

(14) Irritum, nec ne, iure naturae sit matrimonium inter fratrem et sororem, dissident DD., et alii affirmantem, alii negantem opinionem probabiliorum dicunt; alii contendunt, Roman. Pontifices quoad hunc gradum nunquam dispensasse, alii dispensasse aliquando (Vid. Schmalz. lib. 4. tit. 14. n. 45. et 46.); et quod etiam S. Alphonsus (lib. 6. n. 470.) notat, pro sententia, quae iure naturae hoc coniugium censet validum, stat etiam S. Thomas. Et inutile quidem foret utriusque partis argumenta, responsaque ad rationes contrarias recensere, quae videri passim apud DD. possunt (Vid. S. Alph. l. c., et Schmalzgr. l. c. n. 45.-48.). Illud interim adverte, quantum hinc praecudicium ultro profluat adversus opinionem, quae dum principibus negat potestatem statuendi

impedimenta dirimentia pro subditis *infidelibus*, contendit, pro istis solum ius naturae valere. Hoc enim praestituto, matrimonium in infidelitate contractum inter fratrem ac sororem haberi non posset ceu certe invalidum, utcumque etiam eorum legibus damnaretur; et cum in dubio ex generali principio standum sit pro valore matrimonii, proinde si ambo illi ad fidem converterentur, separari non possent, etsi ea coniunctio infidelibus simul et fidelibus scandalo esset.

(15) Hinc gravissimi momenti consecrarium. Nam cum leges Ecclesiae eos non obligent, qui non sunt baptizati, proinde spectato iure naturae valida habenda sunt matrimonia contracta inter infideles, qui hisce consanguinitatis gradibus coniuncti sint; atque adeo, si ad fidem convertantur, nec separandi sunt, nec dispensatione indigent, ut in contracto coniugio manent. Quod autem de consanguinitatis impedimento, hoc ipsum et de aliis impedimentis iuris mere ecclesiastici dicendum est.

Num vero habenda sint valida coniugia, quae haeretici ineunt cum impedimento iuris mere ecclesiastici, dissident DD. Vid. de hac controversia Schmalzgrueber (lib. 4. tit. 1. n. 378-380.), qui allatis utriusque sententiae rationibus, in affirmativam partem inclinare videtur.

BIBLIOTECA CENTRAL
U. A. M. L.

Resp. 2° Si incognitus sit stipes, sic procedas: Scribas in inferiori parte chartae vel tabulae nomen sponsi ad unum latus, et nomen sponsae ad alterum; dein supra nomen sponsi adnotes nomina eorum consanguineorum, qui forte causa esse possunt, cur aliqua intersit cognatio cum sponsa; idem facito quoad sponsam. Qua facta adnotatione, ascendas ex una parte, et videas utrum convenient in communi principio seu stipite, ex quo sponsus et sponsa sint mediate generati. Hinc postquam inveneris, simulque animadverteris, utrum sponsi sint in linea aequali vel inaequali, applices tandem regulas infra proponendas, et resolutio dubii patebit. Pro quibus sit sequens exemplum:

ABAVUS

DIDACUS NOEL.

PROAVIA.	PROAVUS.
I. <i>Iulia Noel.</i> <i>Uxor Titi Pascal.</i>	I. <i>Arthur Noel.</i>
AVUS.	AVUS.
II. <i>Maevius Pascal.</i>	II. <i>Maurus Noel.</i>
PATER.	PATER.
III. <i>Paulus Pascal.</i>	III. <i>Hector Noel.</i>
SPONSUS.	SPONSA.
IV. <i>Petrus Pascal.</i>	IV. <i>Maria Noel.</i>

In hoc exemplo *Petrus Pascal* et *Maria Noel* sunt consanguinei in quarto gradu aequali. Si vero *Maria Noel* immediate descenderet a *Mauro Noel*, *Arthur Noel* esset eius avus et *Didacus Noel* eius proavus, et proinde consanguinei forent in quarto gradu quidem, sed *attinente tertium*.

615. — Alia etiam methodus indicatur ad gradus cognationis dignoscendos, scilicet cum *tabella genealogiae*, seu *arbore consanguinitatis*. Inspice tabellam, et vide in qua linea, et in quibus cellulis reperias personas, de quarum cognatione quaeritur, et attende quot gradibus distent a stipite communi. *Exemplum*: Quaeris v. gr. quonam gradu Titius sponsus sit consanguineus respectu Bertae sponsae, cum iam scias avum prioris fuisse fratrem proavi posterioris. Pone Titium in cella media N. Ascende ad eius avum; frater eius, ad dexterum latus in cella ubi notatur patruus, erit proavus Bertae; descende per lineam rectam illius numerando avum, patrem et sponsam ipsam, hinc stipes communis erit ille qui reperitur in cella tertia superiore lineae mediae. Sic numerabis tres gradus ex parte sponsi, et quatuor ex parte sponsae; hinc concludes esse consanguineos in quarto gradu attingente tertium.

Finge alia quaevis exempla similia, alterutrum e sponsis in qualibet cella sive media, sive ad unum latus supponens, et ad stipitem communem ascendens, ut inde ad alterum sponsum descendas; sed minime attendas ad nomina, quae in variis cellis occurrentibus reperies, quia pro cella electa omnia variabunt, ut patet.

Consanguinitas inter easdem personas ex duplici vel etiam multiplici capite oriri potest, et tunc est duplex vel multiplex propinquitas, seu impedimentum in petitione dispensationis aperiendum; ita v. gr. si duo fratres duas feminas sibi consanguineas ducant, liberi ex utroque matrimonio provenientes, dupliciter inter se consanguinei erunt (16), et haec circumstantia necessario declaranda est.

616. — QUÆR. 3° *Quinam sint consanguinei collaterales?*

Resp. Sunt sequentes scilicet:

1° *Ex parte patris.*

PROPATRUUS, seu frater proavi (*grand-oncle*).
 PROAMITA, seu soror proavi (*grand'tante*).
 PATRUUS MAGNUS, frater avi (*frère de l'aïeul*).
 PROAMITA, soror avi (*sœur de l'aïeul*).
 PATRUCUS, frater patris (*oncle paternel*).
 AMITA, soror patris (*tante paternelle*).
 PATRUELES, filii fratrum ex parte patris (*cousins-germains paternels*).

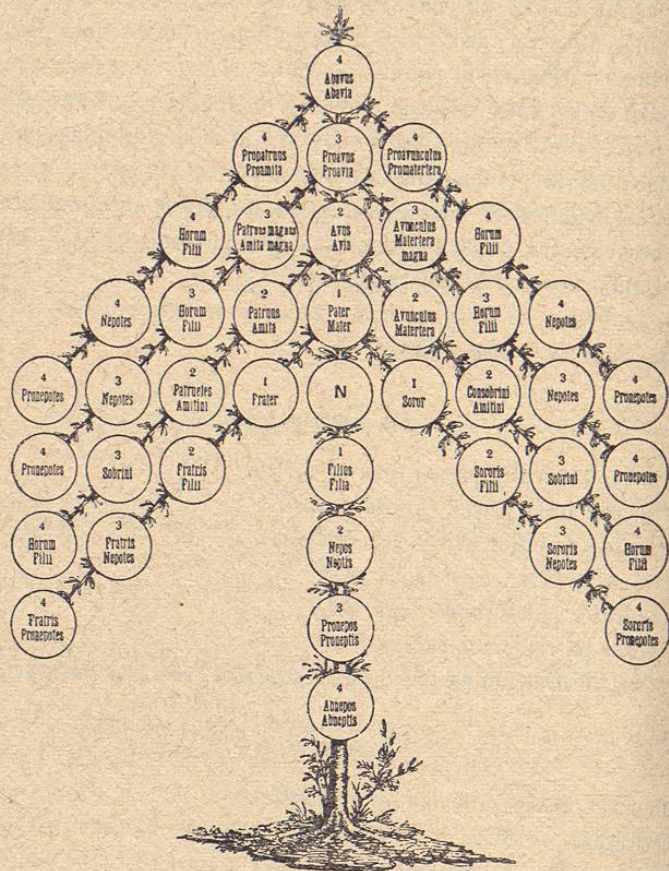
2° *Ex parte matris.*

PROAVUNCULUS, frater proaviae (*grand-oncle*).
 PROMATERTERA, (*sœur de la bis-aïeule*).
 AVUNCULUS MAGNUS, frater aviae (*grand-oncle maternel*).
 MATERTERA MAGNA, soror aviae (*grand'tante maternelle*).
 AVUNCULUS, frater matris (*oncle maternel*).
 MATERTERA, soror matris (*tante maternelle*).
 CONSOBRINI, filii fratrum ex parte matris (*cousins-germains maternels*).
 AMITINI, filii fratrum (*cousins germains*).
 SOBRINI, horum filii (*cousins issus de germains*).
 NEPOTES, filii fratrum (*neveux*).
 PRONEPOTES, horum filii (*arrière-neveux*).

(16) Plura exempla tum duplicatae tum triplicatae consanguinitatis vide apud De Iustis (*De Dispens. Matrim.* lib. 2. cap. 6. a n. 61.) et in *Op. Th. Mor.* V. 6. n. 1027.

BIBLIOTECA CENTRAL
U. A. N. L.

GRADUS CONSANGUINITATIS

NOTA. 1° Personae quae tractu coniunguntur sunt inter se in linea recta, cum caeteris in linea collateralis.

2° Ubi lineae coniunguntur, ibi stipes habetur.

SECTIO II. — De cognatione spirituali.

Cognatio spiritualis est propinquitus quaedam, quae ex statuto Ecclesiae oritur ex administratione et susceptione baptismi et confirmationis inter certas personas in iure canonico determinatas.

617. **Principia.** — I. Cognatio spiritualis dirimit matrimonium de iure ecclesiastico 1° inter ministrum Sacramenti et subiectum, huiusque genitores; 2° inter patrum vel matrem et filiolam vel filiolum, eorumque genitores. Sic ex *Conc. Trid.* sess. 24. c. 2. de Reform.

II. Plures condiciones requiruntur, ut patrini cognationem spiritualem contrahant, scilicet 1° ut sint baptizati (17), secus enim Ecclesiae non subiiciuntur; 2° ut sint rationis compotes, quia secus non sunt muneris patrini capaces; 3° ut designati fuerint a parentibus, vel etiam a Parocho in illorum loco vel defectu (18); 4° ut baptismus fuerit validus (19).

618. **Resolves.** — 1° Patrinus et matrina matrimonium inter se inire possunt, non vero cum patre vel matre baptizati.

(17) Ad cognationem contrahendam baptismus est conditio necessaria *quoad omnes*: proinde si vel baptizans, vel parentes baptizati sint infideles (licet catechumeni), cognatio ab iis non contrahitur. Quocirca tam fidelis, qui baptizavit prolem infidelis, quam qui eam a sacro fonte suscepit, possent matrimonium contrahere non quidem cum prole baptizata, sed cum eius parentibus postquam ad fidem conversi essent (*Schmalzgr. lib. 4. tit. 11. n. 62.-65.*).

Certum est autem, hanc cognationem contrahi etiam ab haeretico, tum si baptizet, tum si teneat in sacro fonte, tum si prolem illius alius baptizatus (sive haereticus sive catholicus) vel baptizet vel teneat. Ratio, quia quisquis characterem baptismalem habet, est capax huius cognationis, et legibus Ecclesiae subditur (*Sanchez lib. 7. disp. 60. n. 2. Pirhing, lib. 4. tit. 11. n. 40.*). Caeterum iam nota sunt SS. Congr. decreta, quibus interdicitur, ne aut catholicus haereticorum filios in baptismo elevet, aut ad id muneris in baptismo catholici haereticus admittatur.

(18) Necessario reipsa non est, ut quis a parentibus aut a parochio designetur; sed satis est, quod sese ingerens admittatur. (Vid. S. Alphons. lib. 6. n. 154., et Declarationem S. Congr. apud Gallemart in Not. ad cap. 2. sess. 24. *Conc. Trid.* n. 7., vel apud Rebelle *ad calcem* lib. 4. part. 2. sect. 4. n. 95.). Opus tamen est generatim, ut quis non mere materialiter adsistat et infantem teneat, sed ut intentionem seu animum habeat suscipiendi seu agendi munus patrini; quamquam non

requiritur insuper, ut intentionem contrahendi spiritualem cognationem gerat: quia hoc est consecrarium nullatenus a voluntate eius, sed ab Ecclesiae statuto pendens, atque adeo etiam ab ignorante contrahitur (*Schmalzgrueber, lib. 4. tit. 11. n. 66.*).

(19) Videlicet si baptismus, quod est principale, non subsistat, neque accessorium, scilicet cognatio, subsistere potest. Hinc argue, quod si baptismus denuo conferatur sub conditione, et postea detegatur, infantem prius valide baptizatum fuisse, nulla aderit cognatio. Quousque autem hoc non constat, Ecclesia cognationem praesumit. Quod tamen intellige, quando vere adsit dubium, quod S. Alphonsus (lib. 6. n. 151.) *negativum* dicit, cum scilicet pro baptismi prioris valore nulla faciat solida ratio; nam si dubium sit *positivum*, nempe si in utraque parte adsit probabilitas, quisque resolvere dubium potest, prouti lubet, et (ut habet S. Alph. l. c.), matrimonium contrahi poterit, quasi nullum sit impedimentum, quia scilicet nullum adest certum impedimentum.

Quod idem dicendum in duobus aliis casibus, nempe 1° si quis ex errore unum pro alio infantem teneat; 2° si quis infantem teneat in baptismo privato. Nam cum in utroque casu (Vid. S. Alph. lib. 6. n. 149. et 151.) DD. dissideant, fatendum est denique, rem esse dubiam. At si dubia est cognatio, dubium erit et impedimentum; dubium autem impedimentum (ut ipse S. Alphonsus advertit n. 151.) non est matrimonii impedimentum.

2º Non contrahunt cognationem spiritualem, qui officium patrini et matrinae exercent in supplendis Baptismi solemnitatibus, nec qui tantum nomine alterius baptizatum de sacro fonte suscipiunt (20).

3º Contrahunt veram cognationem spiritualem patrini a parentibus designati et iniuste a Parocho reprobati, si infantem reapse teneant; secus, si a Parocho iuste reiiciantur (21). — S. Lig. n. 154.

4º Vir, qui puellam in casu necessitatis et privatim baptizavit, nec ipsam, nec eius matrem ducere potest (22). — *Ita communiter*, S. Lig. de Bapt. n. 149.

5º *Probabilius* autem non videntur hanc cognationem contrahere patrini in Baptismo privato adhibiti. Ratio est, quia in *Conc. Trid.* de iis tantum patrinis, qui in Baptismo solemniter adhibentur, sermo est, cum pro Baptismo privato nulli requirantur. — *Ita communiter* cum S. Lig. n. 149. (*).

6º Patrini cognationem spiritualem contrahere non videntur, nisi baptizatum physice tangant, quia secus proprie eum de sacro fonte suscipere non censentur (23); omnes enim textus Iuris can., quibus spiritualis cognatio statuitur, hisce verbis exprimuntur: *qui suscipit, teneat, levat, tangit, etc.* — S. Lig. n. 148., et alii *communiter*.

(20) Postremum hoc confirmant decreta S. Congr., quorum unum refert Barbosa (*Apost. Decis. Collect. 177. n. 9.*) duo alia vero Benedictus XIV. (*Quaest. can. 227.*). Ex alia autem S. Congr. declaratione, quam refert Gallemart (in not. ad c. 2. sess. 24. *Conc. Trid.* n. 4.), procuratoris officium praestare potest vir pro muliere, et viceversa; quo in casu non interdicitur, ut actu duo viri vel duae mulieres e sacro fonte elevent.

(21) Licet Synodus Tridentina (sess. 24. cap. 2. *De Reform. Matr.*) decreverit, *ut unus tantum, sive vir sive mulier, vel ad summum unus et una baptizatum de baptismo suscipiant*; hoc tamen decretum non esse irritans constat ex Declaratione S. Congreg. in causa Aquensi 10. Martii 1631. (eam refert Barbosa *Apostol. Decis. Collect. 177. n. 10.*), dummodo tertia vel quarta persona fuerit et ipsa *designata*, quae proinde cognationem contrahet.

(22) Idem dicendum, uti patet, de mu-

liere, quae privatim puellulum baptizaverit.

(*) Cf. *Opus. Th. Mor. V. 6. Tr. de Matrim. n. 1008. not.*

(23) Requiritur, ut dum baptizatur, patrinus ita baptizatum tangat, ut dici queat, eum *suscepisse, accepisse, tenuisse, levasse, etc.*, in sacro vel de sacro fonte; vel si consuetudo sit, ut sacerdos teneat infantem, dum baptizatur, patrinus vel infantem baptizandum sacerdoti praesentaverit, vel mox infantem de sacerdotis manu immediate suscipiat; unde non satis esset, quod mediate commater acciperet eum a compatre, vel viceversa; nec etiam sufficeret tactus momentaneus digiti vel manus, quia id non esset *levare aut tenere*, etc. Non tamen opus est, ut patrinus etiam respondeat pro infante; quia responsio ista ad patrinum catechismi, de quo (sup. in not. ad n. 588.) dictum est, pertinet (*Schmalzgr., lib. 4. tit. 11. nn. 38.-39.*).

7º Parentes baptizantes filios in necessitate vel bona fide nullam contrahunt spiritualem cognationem, qua ab usu coniugii prohibeantur; haec enim prohibitio rationem habet poenae, quae sine culpa non incurritur. — S. Lig. n. 150. — Imo *probabilius* nec videntur cognationem contrahere, etiamsi ex industria, seclusa necessitate, prolem baptizarent (24). — S. Lig. *ibid.*

SECTIO III. — De cognatione legali

619. — Cognatio *legalis* est propinquitas personarum, quae oritur ex adoptione legali. Duplex distinguitur adoptio:

1º *Perfecta*, qua persona sui iuris, forma legali (25), transit in potestatem et familiam adoptantis, et omnia filii legitimi iura acquirit.

2º *Imperfecta*, qua persona extranea, quae sui iuris non est, assumitur in filium vel nepotem, non tamen transit in adoptantis familiam et potestatem, et propterea non fit huius heres necessarius ex testamento, licet ei succedat ab intestato (26).

Principia. — I. Cognatio *legalis* seu adoptio constituit impedimentum dirimens de iure ecclesiastico, quamvis prius in Iure romano stabilitum fuerit (27). Eruitur ex *Resp. Nicolai I. ad Bulgaros*, etc.

II. Cognatio *legalis* ad similitudinem cognationis naturalis ex iure romano matrimonium dirimit inter sequentes personas:

1º Quasi in linea recta inter adoptantem et adoptatum et eius filios, dum sunt sub paterna potestate constituti; 2º inter adoptatum et filios adoptantis, quasi in linea collateralis, dum huius filii sub paterna potestate versantur; 3º inter adoptantem et uxorem adoptati, ac vicissim inter adoptatum et uxorem adoptantis, quasi in linea recta per modum affinitatis, ut constat ex declaratione S. Congr. in Hortana 26. Sept. 1734. (28).

(24) Cum saltem dubium sit, principium praevalet, in re dubia non posse certum ius coniugii auferri. Negandum ergo est, per hoc usui coniugii apponi impedimentum (*Schmalzgrueber; lib. 4. tit. 11. nn. 46.-49.*), cf. *Opus Th. Mor. V. 4. Tr. de Baptismo n. 95.*

(25) Perfecta adoptio, quae et *arrogatio* dicitur, indiget rescripto *Principis*; pro imperfecta vero, quae dicitur *simplex*, sufficit auctoritas cuiusvis iudicis competentis. Vid. *Schmalzgrueber, lib. 4. tit. 12. n. 3.*

(26) Contra vero per adoptionem perfectam seu *arrogationem*, adoptatus eva-

dit heres necessarius ex testamento in quarta bonorum parte (*Schmalzgrueber, lib. 4. tit. 12. n. 3.*).

(27) Cognatio ista matrimonium dirimit iure ecclesiastico, quatenus per ius ecclesiasticum approbatae sunt leges civiles romanae, per quas primitus indutum hoc impedimentum fuit.

(28) Differunt inter se istae cognationes (et consequenter etiam impedimentum ex iis ortum), quod prima et postrema sint perpetuae; quocirca adoptans v. gr. ducere nequit filiam aut neptem adoptivam in uxorem, etiamsi per emancipationem adoptio fuerit soluta, nec privignus

BIBLIOTECA CENTRAL
U. A. N. L.